

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13707

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις /φράσεις (τρεις περισσεύουν): *αυτοκράτορας, διπλωματία, χορηγία, επιγαμία, φιλανθρωπία, εκχριστιανισμός, Λογοθέτης του Γενικού, Λογοθέτης του Δρόμου.*

(μονάδες 5)

Η βυζαντινή διπλωματία χρησιμοποιούσε ένα ευρύτατο φάσμα από τρόπους και μέσα, για να επιτύχει τους σκοπούς της. Τέτοια μέσα ήταν οι _____, σε χρήμα ή δώρα, στους ξένους ηγεμόνες, η σύναψη συμμαχιών που βασιζόνταν συχνά σε _____, οι εμπορικές συνθήκες και, το σπουδαιότερο, ο _____ άλλων λαών. Ο _____ χάραζε τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής πολιτικής. Ο _____, ήδη από τον 7ο αιώνα, ήταν υπεύθυνος για την υποδοχή ξένων πρεσβευτών, τον ορισμό των μελών των βυζαντινών πρεσβειών κ.ά.

Απάντηση: χορηγίες, επιγαμίες, εκχριστιανισμός, αυτοκράτορας, Λογοθέτης του Δρόμου

(2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Αλέξιος Α΄ Κομνηνός	α. Καρδινάλιος Ουμβέρτος
2. Αδαμάντιος Κοραής	β. Αυτοκρατορία της Νίκαιας
3. Ηγεμονίδα του Κιέβου Όλγα	γ. Πρόνοιες
4. Ιωάννης Βατάτζης	δ. Αποστολή στη Μοραβία
5. Κύριλλος και Μεθόδιος	ε. Μάχη στο Ματζικέρτ
	στ. Μετακένωση
	ζ. Οριστικός Εκχριστιανισμός των Ρώσων

Απάντηση: 1-γ, 2-στ, 3-ζ, 4-β, 5-δ

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: γλαγολιτικό αλφάβητο, Ισλάμ, Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας (Αμερικανική Επανάσταση).

(μονάδες 5+5+5=15)

γλαγολιτικό αλφάβητο: Έτσι ονομάστηκε το αλφαβητικό σύστημα στο οποίο γράφτηκαν τα αρχαιότερα έργα της σλαβικής γραμματείας (9^{ος} αιώνας) και το οποίο στηρίχθηκε στην ελληνική γραφή. Το γλαγολιτικό ονομάστηκε πιθανότατα έτσι από το τέταρτο γράμμα του (Γ) που έχει την ονομασία γλαγόλ. Το γλαγολιτικό αλφάβητο το επινόησε ο Κωνσταντίνος-Κύριλλος και μετάφρασε την Αγία Γραφή στα σλαβονικά. Έτσι η λειτουργία και το κήρυγμα στη Μοραβία άρχισαν να γίνονται στη σλαβονική γλώσσα. (η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 34 και 205 του σχολικού βιβλίου)

Ισλάμ: Το Ισλάμ είναι η θρησκεία που ίδρυσε ο Μωάμεθ. Το Ισλάμ έχει πολλά δάνεια στοιχεία από τη Χριστιανική και την Ιουδαϊκή θρησκεία. Οι πιστοί της νέας θρησκείας ονομάστηκαν μουσουλμάνοι. Ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων είναι το Κοράνιο. Για τους μουσουλμάνους ιδιαίτερη σημασία είχε ο **ιερός πόλεμος** (τζιχάντ), δηλαδή η υποχρέωση των πιστών να διαδώσουν με το σπαθί τη θρησκεία τους στους «απίστους». Οι μάρτυρες της πίστης εξασφάλιζαν την είσοδό τους στον Παράδεισο. Η πίστη αυτή των μουσουλμάνων υπήρξε σημαντικός παράγοντας της ραγδαίας εξάπλωσης του Ισλάμ. Το Κοράνιο, όμως, δεν καθορίζει μόνο τη θρησκευτική συμπεριφορά των πιστών, αλλά και τα καθήκοντα και τους νόμους που πρέπει να τηρούνται από τους πολίτες, τους υπαλλήλους και τους κυβερνώντες. Η θρησκευτική κοινότητα ταυτίζεται με το κράτος (**θεοκρατικό κράτος**). Όποιος παραβιάζει τους ιερούς κανόνες δικάζεται από τον Μουφτή ή τον Καδή (δικαστή) βάσει του Κορανίου. Η θρησκευτική δικαιοσύνη δεν διαχωρίζεται από την κοσμική. Ο ανώτατος άρχοντας είναι ταυτόχρονα θρησκευτικός και κοσμικός ηγέτης. (η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 17 του σχολικού βιβλίου)

Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας (Αμερικανική Επανάσταση): Η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας ήταν ένα έγγραφο που ψήφισε η Συνέλευση της Φιλαδέλφειας στις 4 Ιουλίου 1776, συντάχθηκε με την καθοδήγηση του Βενιαμίν Φραγκλίνου και του Θωμά Τζέφερσον και αποτελεί την πρώτη πρακτική εφαρμογή των πολιτικών ιδεών του Διαφωτισμού. Στη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας στηρίχθηκε η ιδεολογία της Αμερικανικής Επανάστασης.

ΘΕΜΑ 2**2.α Ποιες ήταν οι φιλοδοξίες του τσάρου της Βουλγαρίας Συμεών;****(μονάδες 13)**

Με τον Συμεών, ο οποίος χαρακτηρίστηκε ως ημιαργεός (=ημιέλληνας) επειδή είχε σπουδάσει στη σχολή της Μαγναύρας στην Κωνσταντινούπολη, εγκαινιάζεται μια περίοδος έντασης στις βυζαντινοβουλγαρικές σχέσεις, κατά την οποία και οι δύο δυνάμεις αγωνίζονται για την κυριαρχία στα Βαλκάνια. Ο Συμεών απέβλεπε στη δημιουργία μιας βουλγαροβυζαντινής αυτοκρατορίας με αυτοκράτορα τον ίδιο, γι' αυτό και αντικατέστησε τον αρχαίο τίτλο των Βουλγάρων ηγεμόνων **χάνος** με τον βυζαντινό τίτλο **βασιλεύς**. Το 913, μάλιστα, έφθασε μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης, αλλά οι ελπίδες του για κατάληψη της πόλης διαψεύστηκαν. Έτσι προχώρησε σε διαπραγματεύσεις με τον πατριάρχη Νικόλαο Μυστικό, που ασκούσε τότε καθήκοντα αντιβασιλέως. Ο πατριάρχης ενίσχυσε με την ευχή του το ηθικό κύρος του Βούλγαρου ηγεμόνα. Αυτό το ηθικό κύρος, σε συνδυασμό με τις επιτυχίες του κατά των Βυζαντινών, εκμεταλλεύθηκε ο Συμεών, για να αυτοαναγορευθεί αργότερα «Βασιλεύς των Βουλγάρων και Ρωμαίων». Οι Βυζαντινοί όμως δεν του αναγνώρισαν ποτέ τον τίτλο του «βασιλέως». Οι βυζαντινές πηγές αναφέρουν τον Συμεών πάντοτε ως άρχοντα της Βουλγαρίας. Ο Βούλγαρος ηγεμόνας δεν ήταν σε θέση, από στρατιωτική άποψη, να καταλάβει τη βυζαντινή πρωτεύουσα. Δεν διέθετε στόλο, ενώ οι διαρκείς αγώνες με τους Σέρβους και τους Κροάτες είχαν εξασθενήσει τις δυνάμεις του.

Ο διάδοχος του Πέτρος συνήψε ειρήνη με το Βυζάντιο, νυμφεύθηκε την εγγονή του αυτοκράτορα Ρωμανού Λακαπηνού και έλαβε τον τίτλο που με τόσο πάθος είχε επιζητήσει ο πατέρας του: «βασιλεύς της Βουλγαρίας».

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 45-46 του σχολικού βιβλίου)

2.β Πώς δόθηκε η αφορμή για την αντίδραση του Λουθήρου κατά του Πάπα;**(μονάδες 12)**

Η αφορμή για την αντίδραση του Λούθηρου κατά του Πάπα δόθηκε το 1515, όταν ο πάπας Λέων Γ' έδωσε την άδεια για μαζική έκδοση και πώληση εγγράφων άφεσης αμαρτιών (συγχωροχαρτιών).

Ο εμπορευματοποιημένος τρόπος διάθεσής τους από τον μοναχό Τέτζελ στη Γερμανία και η διακήρυξή του ότι μόλις ακουστεί ο ήχος από τα χρήματα που πληρώνονται για το συγχωροχάρτι, οι ψυχές μεταπηδούν από το «Καθαρτήριο στον Παράδεισο», προκάλεσαν την έντονη αντίδραση του Γερμανού μοναχού και θεολόγου Μαρτίνου Λουθήρου, ο οποίος διαμαρτυρόμενος τοιχοκόλλησε σε εκκλησία της Βιτεμβέργης έναν κατάλογο από 95 θέσεις με τις οποίες καταδίκασε τα συγχωροχάρτια και αμφισβητούσε τις παπικές απόψεις και σε άλλα δογματικά ζητήματα.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 130 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική